

**HOTUBA YA WAZIRI WA MIUNDOMBINU MHESHIMIWA
DKT. SHUKURU JUMANNE KAWAMBWA (MB), AKIWASILISHA
BUNGENI MPANGO WA MAENDELEO NA MAKADIRIO YA MATUMIZI YA
FEDHA KWA MWAKA 2010/2011**

A: UTANGULIZI

1. **Mheshimiwa Spika**, naomba kutoa hoja kwamba Bunge lako tukufu likubali kupokea, kujadili na kupitisha Makadirio ya Matumizi ya Fedha ya Wizara ya Miundombinu kwa mwaka 2010/2011.

2. **Mheshimiwa Spika**, awali ya yote napenda kuchukua fursa hii kumshukuru Mwenyezi Mungu, mwingi wa rehema kwa kutujaalia uhai na afya njema na kutuwezesha sisi kushiriki katika Mkutano huu wa Bunge unaojadili Bajeti ya Serikali.

3. **Mheshimiwa Spika**, napenda kuchukua fursa hii pia kumshukuru na kumpongeza Mheshimiwa **Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete**, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kuendelea kuiongoza nchi yetu kwa uadilifu mkubwa na kudumisha umoja, amani na utulivu tangu amekabidhiwa madaraka ya kuliongoza Taifa letu. Kwa umahiri mkubwa ameendelea kusimamia utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2005 na kuendelea kutekeleza yale ambayo ameahidi kwa wananchi. Tunamuomba Mwenyezi Mungu amjalie afya njema, hekima na busara ili aendelee kuliongoza Taifa letu

kwa amani na utulivu. Aidha, napenda pia kumpongeza Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania **Mhe. Dkt. Ali Mohamed Shein** kwa kumsaidia na kumshauri Mheshimiwa Rais kwa hekima katika utekelezaji wa majukumu mazito aliyonayo.

4. **Mheshimiwa Spika**, naomba pia kumpongeza Waziri Mkuu **Mhe. Mizengo Kayanza Peter Pinda**, Mbunge wa Mpanda Mashariki, kwa kuendelea kuongoza vema shughuli za Serikali bungeni na kusimamia utekelezaji wa shughuli za Serikali.

5. **Mheshimiwa Spika**, naomba nikupongeze wewe mwenyewe binafsi kwa hekima, umahiri na busara unazotumia katika kuliongoza Bunge hili Tukufu ambalo limefanya maamuzi mazito katika kipindi hiki cha miaka mitano. Maamuzi hayo yamethibitisha uwezo wa Bunge katika kusimamia demokrasia na utawala bora nchini. Mimi naamini kuwa wananchi wa Urambo Mashariki wameona umahiri na juhudi zako, na bila ya shaka watakutendea yaliyo mema.

6. **Mheshimiwa Spika**, kwa masikitiko makubwa napenda kuchukua fursa hii kutoa salamu za pole kwa msiba mkubwa uliolikumba Taifa letu kwa kuondokewa na Waziri Mkuu Mstaafu na muasisi wa TANU na CCM marehemu Mheshimiwa, **Rashidi Mfaume Kawawa**. Pole hizo pia ziifikie familia ya marehemu, ndugu, jamaa na watanzania wote. Aidha, napenda kutoa pole nyingi kwako wewe binafsi, Bunge lako Tukufu, Kamati ya Bunge ya Miundombinu, familia ya marehemu na wananchi wa jimbo la Ruangwa kutokana na kifo cha aliyekuwa mbunge wa

Jimbo hilo, **Mheshimiwa Sigifrid Seleman Ng'itu**. Tutamkumbuka marehemu Mbunge kwa michango aliyoitoa katika vikao mbalimbali ndani na nje ya Bunge kwa lengo la kuleta maendeleo ya nchi yetu. Mungu azilaze roho za marehemu hao mahali pema peponi - Amen.

7. Mheshimiwa Spika, napenda kuungana na Waheshimiwa Wabunge wenzangu kutoa pongezi zangu za dhati kwa **Mheshimiwa Janeth Zebedayo Mbene (Mb.)** wa CCM na **Mheshimiwa Ismail Jussa Ladhu (Mb.)** wa CUF walioteuliwa na Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mheshimiwa Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete kuwa Wabunge wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Uteuzi wao ni ushahidi wa imani kubwa aliyonayo Mheshimiwa Rais kwao. Aidha, napenda kuwashukuru kwa dhati wapiga kura wa Jimbo la Bagamoyo kwa kunichagua kuwa Mbunge wao na kuendelea kushirikiana nami katika kipindi chote cha utumishi wangu katika kuleta maendeleo ya Jimbo letu na Taifa kwa ujumla. Nitaendelea kuienzi fursa adhimu waliyonipa kuwa mwakilishi wao. Kwa sababu hiyo, naomba kuwatamkia rasmi wananchi wangu wa Jimbo langu la Bagamoyo kuwa nina nia ya kusimama tena katika kinyang'anyiro cha uchaguzi wa Mbunge wa Jimbo la Bagamoyo. Kipindi kikifika nitaomba waniunge mkono na kunipa nafasi nyingine ya kushirikiana nao katika juhudi za kuliletea maendeleo jimbo letu la Bagamoyo.

8. Mheshimiwa Spika, kabla ya kutoa maelezo kuhusu hali ya utendaji ilivyokuwa kwenye sekta ya miundombinu katika maeneo ya uchukuzi, ujenzi na hali ya hewa kwa kipindi cha 2009/10, napenda kuchukua fursa hii kuishukuru

Kamati ya Bunge ya Miundombinu chini ya Mwenyekiti wake **Mheshimiwa Alhaj Mohamed Hamisi Missanga**, Mbunge wa Jimbo la Singida Kusini kwa kuendelea kunipa ushirikiano wa kutosha katika kuiongoza Sekta hii. Ushauri na maelekezo mazuri ya Kamati yaliwezesha Wizara kusahihisha dosari mbalimbali katika mipango na utendaji, kwa lengo la kuongeza ubora wa huduma zitolewazo na sekta. Ushauri wa Kamati utaendelea kuzingatiwa katika utekelezaji wa majukumu ya kila siku ya sekta ya miundombinu.

9. **Mheshimiwa Spika**, napenda kuungana na Waheshimiwa Wabunge wenzangu, katika kuwapongeza na kuwashukuru Mawaziri waliotangulia kuwasilisha hoja zao, hususan Waziri Mkuu, **Mheshimiwa Mizengo Kayanza Peter Pinda**, Mbunge wa Jimbo la Mpanda Mashariki na Waziri wa Fedha na Uchumi, **Mheshimiwa Mustafa Haidi Mkulo** Mbunge wa Jimbo la Kilosa kwa hotuba zao ambazo zimetoa mwelekeo wa jumla katika masuala ya Mipango, Uchumi, Mapato na Matumizi kwa kipindi cha mwaka 2010/2011.

10. **Mheshimiwa Spika**, baada ya maelezo hayo ya utangulizi, napenda sasa kuchukua nafasi hii kufanya mapitio ya utekelezaji wa *Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2005*, majukumu ya kiseru na kiutendaji na ahadi za Viongozi Wakuu wa Serikali. Aidha, nitaelezea utekelezaji wa Mpango wa Wizara kwa mwaka 2009/10 na malengo na makadirio ya bajeti kwa mwaka 2010/2011.

B: MUHTASARI WA MAFANIKIO YA SERIKALI KATIKA UTEKELEZAJI WA ILANI YA UCHAGUZI YA CCM YA MWAKA 2005.

11. *Mheshimiwa Spika, Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2005* ilielekeza Wizara ya Miundombinu kutekeleza yafuatayo:

Ibara ya 44: Barabara

(a) *Kuendelea kuimarisha Mfuko wa Barabara*

12. *Mheshimiwa Spika,* Serikali imekuwa ikiongeza kiasi cha tozo ya mafuta ambapo hadi mwaka 2007/08 ilifikia shilingi 200 kwa lita. Katika kipindi cha mwaka 2009/10, Mfuko wa Barabara ulikusanya jumla ya Shilingi bilioni 284.1 ikilinganishwa na Shilingi bilioni 73.082 zilizokusanywa mwaka 2005/06. Ongezeko hili la fedha limeboresha hali ya barabara kutoka wastani wa asilimia 78 mwaka 2005 hadi asilimia 95 mwaka 2009. Hatua nyingine ni kuunda kikosi kazi ili kubaini mianya ya uvujaji wa mapato na kufunga kifaa cha kusoma na kujua kiasi cha mafuta yanayoingizwa nchini kupitia bandari za Tanga na Dar es Salaam.

(b) *Kukamilisha ukarabati wa barabara zote ambao unaendelea na ujenzi kwa kiwango cha lami ambao umekwishaanza katika Barabara Kuu 17*

13. Mheshimiwa Spika, Maelezo ya kina kuhusu ukarabati wa miradi 12 ya barabara zilizokamilika pamoja na miradi 5 ambayo iko katika hatua mbalimbali za utekelezaji yanapatikana katika kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya ya 14 -15.

(c) Kuendelea kuimarisha barabara nchini zitakazounganisha nchi yetu na nchi jirani kwa barabara za lami; Makao Makuu ya Mikoa yote pia kwa barabara za lami na kuunganisha Makao Makuu ya Wilaya zote kwa barabara zinazopitika wakati wote.

14. Mheshimiwa Spika, hadi sasa nchi jirani zilizokwisha unganishwa na nchi yetu kwa barabara za lami ni 7 kati ya 8 ambazo ni: Zambia na DRC eneo la Tunduma, Malawi eneo la Kasumulo, Uganda eneo la Mutukula, Kenya eneo la Sirari na Namanga, Burundi eneo la Kobero na Rwanda eneo la Rusumo. Jitihada za kuunganisha nchi yetu na Msumbiji kwa barabara ya lami kupitia Daraja la Umoja zinaendelea. Maelezo ya kina kuhusu barabara zitakazounganisha nchi yetu na nchi jirani na zile zinazounganisha Makao Makuu ya Wilaya na Mikoa yanapatikana katika kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya ya 16 – 18.

(d) Kuanza ujenzi wa barabara 11 kwa kiwango cha lami.

15. Mheshimiwa Spika, miradi mipya ya barabara iliyoainishwa kuanza kujengwa kwa kiwango cha lami ni kumi na mmoja (11). Maelezo ya kina ya

miradi inayoendelea na ujenzi kwa kiwango cha lami yanapatikana katika kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya ya 19.

(e) ***Kuzifanyia upembuzi yakinifu na usanifu barabara zifuatazo kwa ajili ya kujengwa kwa kiwango cha lami: Maganzo – Maswa – Bariadi – Mkula – Lamadi; Babati – Dodoma – Iringa; Sumbawanga – Kigoma – Nyakanazi; Musoma – Fort Ikoma; Korogwe – Handeni – Kilosa – Mikumi; Nzega – Tabora – Sikonge – Chunya; Mtwara – Masasi – Songea – Mbamba Bay; Manyoni – Itigi – Tabora; Ipole – Mpanda – Kigoma na Bagamoyo – Saadani.***

16. *Mheshimiwa Spika*, miradi iliyoainishwa kufanyiwa upembuzi yakinifu na usanifu ni kumi (10). ***Maelezo ya kina ya miradi kumi iliyoainishwa kufanyiwa upembuzi yakinifu na usanifu wa kina yanapatikana katika kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya 20.***

(f) ***Kuhimiza maandalizi na ujenzi wa Daraja la Kigamboni chini ya uongozi wa Shirika la Hifadhi ya Jamii (NSSF) ili kuunganisha Kigamboni na Jiji la Dar es Salaam.***

17. *Mheshimiwa Spika*, Serikali imeendelea kusimamia maandalizi ya ujenzi wa daraja la Kigamboni ambalo utekelezaji wake upo chini ya Shirika la Hifadhi ya Jamii (NSSF). ***Maelezo ya ziada kuhusu hatua iliyofikiwa katika maandalizi ya ujenzi wa Daraja la Kigamboni yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya 21.***

(g). Kuhakikisha upatikanaji wa kivuko kipy cha Kigongo – Busisi (Mwanza):

18. Mheshimiwa Spika, Kivuko kipy cha Kigongo - Busisi kinachoitwa M.V. Misungwi chenye uwezo wa kubeba tani 250 kimepatikana na kinafanya kazi tangu Mei 2008.

(h). Kukamilisha ujenzi wa daraja jipya la Mpiji ambalo litawezesha njia mbadala ya Dar es Salaam – Tanga:

19. Mheshimiwa Spika, Ujenzi wa daraja hili umekamilika.

(i). Kufanya upembuzi yakinifu, usanifu na ujenzi wa daraja la mto Kilombero na kukamilisha ujenzi wa daraja la mto Mwatisi katika mkoa wa Morogoro.

20. Mheshimiwa Spika, kazi ya upembuzi yakinifu, usanifu wa kina na utayarishaji wa Nyaraka za zabuni kwa ajili ya ujenzi wa daraja la Kilombero zilikamilika Disemba, 2009. Ujenzi wa daraja hili utanza katika mwaka 2010/11. Kuhusu daraja la Mto Mwatisi, ujenzi ulianza Agosti, 2009 na hivi sasa umefikia kiwango cha asilimia 25 na kazi zinaendelea.

(j). Kufanya usanifu wa daraja jipya la Ruvu:

21. Mheshimiwa Spika, usanifu na ujenzi wa daraja la mto Ruvu ulikamilika Septemba, 2008.

(k). Kuendelea kuandaa mazingira mazuri ya kuishirikisha sekta binafsi katika ujenzi na matengenezo ya barabara kwa kutumia mfumo wa Jenga, Endesha na Kabidhi

22. Mheshimiwa Spika, Serikali imeendelea kuweka mikakati mbalimbali ili kuboresha mazingira ya kushirikisha Sekta binafsi. **Maelezo ya kina yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya ya 26.**

(l). Kuanza ujenzi wa daraja la Umoja kati ya Tanzania na Msumbiji.

23. Mheshimiwa Spika, ujenzi wa Daraja la Umoja lenye urefu wa meta 720 ambao unajumuisha ujenzi wa barabara yenye urefu wa km 5 pande zote za daraja, ulikamilika na kufunguliwa rasmi na Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mheshimiwa Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete pamoja na Rais wa Jamhuri ya Msumbiji Mheshimiwa Armando Emilio Guebuza katika kijiji cha Mtambaswala, Mtwara. Ufunguzi rasmi ulifanyika tarehe 12 Mei, 2010.

(m) Kuanzishwa programu ya Taifa ya Usafiri Vijijini.

24. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Miundombinu kwa kushirikiana na Ofisi ya Waziri Mkuu Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa imeendelea kuhimiza matumizi ya teknolojia stahili ya nguvu kazi ambayo inatumia gharama nafuu.

Ibara ya 45: Usafiri na Uchukuzi

25. Mheshimiwa Spika, Serikali imeendelea kuboresha huduma za Usafiri na Uchukuzi kwa kushirikisha sekta binafsi na kuboresha miundombinu ya uchukuzi. Maboresho haya yanaenda sambamba na maelekezo ya Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2005 ambayo ilielekeza sekta hii kuchukua hatua zifuatazo:

(a) Kuendelea kuliimarisha Shirika la Reli Tanzania (TRC) kwa lengo la kulipa uwezo wa kutoa huduma bora kwa bidhaa na abiria wa ndani na wa nchi jirani. Pia, Shirika litaendelezwa kama mhimili wa mpango wa maendeleo wa eneo la Ukanda wa Kati.

26. Mheshimiwa Spika, kutokana na utendaji usioridhisha wa menejimenti ya TRL, mwezi Machi, 2010 Serikali ilifanya uamuzi wa kusitisha mkataba wa uendeshaji wa TRL kwa kununua hisa asilimia 51 za RITES. Hatua zinazoendelea ni kukamilisha taratibu za Serikali kununua hisa za

RITES. Baada ya kukamilisha ununuzi wa hisa za RITES, Serikali itaendesha shughuli zote za reli ya kati mpaka hapo atakapopatikana Mbia mwingine.

(b) Kuendelea kuliimarisha Shirika la Reli la Tanzania na Zambia (TAZARA) ili liweze kuhimili kwa uwezo mkubwa zaidi majukumu ya kuboresha huduma kwa bidhaa na abiria na kusaidia shughuli za uendelezaji wa mpango wa eneo la Ukanda wa Mtwara.

27. Mheshimiwa Spika, Serikali za Tanzania na Zambia kwa pamoja zimeendelea kuchukua hatua mbalimbali zenye lengo la kuiimarisha TAZARA. **Maelezo ya kina kuhusu hatua zinazoendelea kuchukuliwa kwa lengo la kuiimarisha TAZARA yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya 31 – 32.**

(c) Kuendelea kutafuta fedha kwa ajili ya ujenzi wa reli mpya za Arusha – Musoma, Isaka – Kigali na eneo la Ukanda wa Mtwara, ambayo itaunganisha Bandari ya Mtwara, Songea, Mbamba Bay, Mchuchuma na Liganga.

28. Mheshimiwa Spika, kutokana na umuhimu wa reli hizi katika kukuza uchumi wa nchi yetu, Serikali imeweka miradi hii katika vipaumbele vya miradi ya maendeleo. Aidha, reli hizi ni kati ya miradi iliyo katika Jumuiya ya Afrika Mashariki kupitia Mpango Kamambe wa Reli wenye lengo la kuboresha huduma

za uchukuzi za Afrika Mashariki. **Maelezo ya kina kuhusu ujenzi wa reli katika maeneo haya yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya 33.**

(d) *Kuimarisha bandari za Kigoma na Kasanga.*

29. *Mheshimiwa Spika,* Serikali imeendelea kuboresha bandari za Kigoma na Kasanga ili ziweze kuhudumia vyema wakazi wa maeneo yanayozunguka Ziwa Tanganyika. Kazi zinazoendelea ni ujenzi wa gati mbili katika Bandari ya Kasanga ili kuwezesha meli mbili kutia nanga kwa wakati mmoja na ukarabati wa barabara za kuingia bandarini. Kazi hizi zinatarajiwa kukamilika mwishoni mwa mwaka 2010.

Katika bandari ya Kigoma, kazi ya kuondoa mchanga na kuongeza kina cha maji imekamilika. Kazi ya kujenga cherezo inatarajiwa kukamilika mwishoni mwa mwaka 2010.

(e) *Kuvutia uwekezaji katika miundombinu ya usafiri na uchukuzi wa reli, barabara, maji na anga katika Kanda za Maendeleo ili kuimarisha biashara kati ya nchi yetu na nchi jirani na kuwafanya wawekezaji kuvutiwa na soko kubwa la bidhaa na huduma zitakazozalishwa. Aidha, uwekezaji katika kanda hizi utaiwezesha Tanzania kutumia nafasi yake ya kijiografia na kuendeleza wajibu wake wa kuzihudumia nchi jirani zisizo na bandari.*

30. Mheshimiwa Spika, Wizara inaendelea kutekeleza Mpango wa miaka kumi wa Uwekezaji katika Sekta ya Uchukuzi nchini, Mpango Kamambe wa Bandari na Mpango Kamambe wa Kukuza Usafiri wa Anga. Mipango hii imebainisha miradi mbali mbali ya kipaumbele inayolenga kuendeleza na kupanua huduma za uchukuzi.

(f) Kuendelea kuutengenezea mazingira mazuri ya kibiashara Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Dar es Salaam yatakayoweza kuundeleza kuwa kiungo cha usafiri wa anga kitaifa, kikanda na kimataifa.

31. Mheshimiwa Spika, Serikali imeendelea na mkakati wa kuandaa mazingira mazuri ya kibiashara ya Kiwanja cha Ndege cha Kimataifa cha Julius Nyerere ili kiwe kiungo cha usafiri wa anga kitaifa, kikanda na kimataifa. **Maelezo ya kina kuhusu kuandaa mazingira mazuri ya kibiashara ya kiwanja cha ndege cha JNIA yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya 36.**

(g) Kukamilisha ujenzi wa Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Songwe na kuimarisha viwanja vya ndege vya Kigoma, Tabora na Shinyanga.

32. Mheshimiwa Spika, utekelezaji wa awamu ya tatu na ya mwisho ya ujenzi wa Kiwanja cha Ndege cha Kimataifa cha Songwe unaendelea vizuri. Ujenzi wa kiwanja hiki unategemewa kukamilika mwezi Machi, 2011. **Maelezo ya kina kuhusu ukamilishaji wa ujenzi wa kiwanja cha ndege cha kimataifa cha Songwe yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya 37.**

(h) Kutekeleza Mradi wa Mabasi ya Usafiri wa Haraka Dar es Salaam.

33. Mheshimiwa Spika, mradi wa Mabasi ya Usafiri wa haraka katika jiji la Dar es Salaam umeendelea kutekelezwa kwa awamu. **Maelezo ya kina kuhusu utekelezaji wa mradi huu yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya 38.**

Ibara ya 46: Mawasiliano

(f) Kuimarisha uwezo wa utabiri wa hali ya hewa nchini kwa kutumia vyombo vya kisasa.

34. Mheshimiwa Spika, Serikali kupitia Wizara ya Miundombinu ipo katika mchakato wa kukamilisha uandaaji wa Sera ya Taifa ya Hali ya Hewa itakayokuwa mwongozo katika uimarishaji, uboreshaji na utoaji wa huduma ya hali ya hewa nchini. **Maelezo ya kina yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya 39.**

Ibara ya 35: Utalii

(f) Kulisaidia Shirika la Ndege la Tanzania ili lichukue nafasi yake ipasavyo ya kuwa Shirika la Ndege la Taifa kwa lengo la kuliwezesha Taifa kufaidika zaidi na mapato yatokanayo na Utalii.

35. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2009/2010, Serikali imeendelea kuisaidia Kampuni ya Ndege ya Tanzania ili iweze kuchukua nafasi yake katika kujenga uchumi wa Taifa letu kwa kutoa fedha za kuwezesha kulipia gharama mbalimbali ikiwemo mishahara na mafuta. Kwa sasa Serikali inafanya mazungumzo na wawekezaji ambao wameonesha nia ya kuwekeza katika Kampuni. Lengo ni kuliunda upya shirika la ndege la Taifa kwa kushirikisha sekta binafsi.

Ibara ya 68: Maendeleo ya Makazi

(i) Kujenga mwamko wa kuzingatia mahitaji maalum ya watu wenye ulemavu katika ujenzi na utengenezaji wa majengo yanayotumiwa na Umma.

36. Mheshimiwa Spika, Serikali ya Awamu ya Nne imeendelea na nia yake ya kutambua, kuthamini na kujali mahitaji mbalimbali ya watu wenye ulemavu. Wizara imekwisha elekeza kuwa majengo yote ya Serikali yanayobuniwa yazingatie mahitaji maalum ya watu wenye ulemavu. Utekelezaji wa agizo hili unaendelea kusimamiwa na Wakala wa Majengo Tanzania Aidha, Wizara iko katika mchakato wa kuandaa rasimu ya Sheria ya Kudhibiti na Kusimamia Majengo nchini.

(k) ***Kuendelea kujenga nyumba za watumishi wa Serikali kwa ajili ya kuwauzia.***

37. *Mheshimiwa Spika*, Wizara kupitia Wakala wa Majengo ya Serikali imeendelea kujenga nyumba za kuwauzia watumishi wa Umma. Katika kipindi cha mwaka 2005 - 2010, Serikali kupitia Wizara ya Miundombinu imejenga jumla ya *nyumba* 527 kwa ajili ya kuwauzia watumishi wa Umma na nyumba 185 kwa ajili ya kuishi viongozi mbalimbali wa kitaifa katika Mikoa yote ya Tanzania Bara.

C. HALI YA UTENDAJI WA UJUMLA WA SEKTA YA MIUNDOMBINU KATIKA KIPINDI CHA MWAKA 2009/2010.

38. *Mheshimiwa Spika*, kulingana na malengo na mikakati tuliyojiwekea, utendaji wa sekta ya miundombinu katika maeneo ya uchukuzi, ujenzi na hali ya hewa umeendelea kuimarika. Mafanikio hayo yanatokana na uboreshaji wa miundombinu na huduma zinazotolewa na Serikali kwa kushirikiana na sekta binafsi. **Maelezo ya kina kuhusu hali ya Sekta ya miundombinu yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya ya 46 – 57.**

D. MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA MPANGO WA SEKTA KWA MWAKA 2009/2010 NA MALENGO YA MWAKA 2010/2011.

39. *Mheshimiwa Spika*, Wizara imeendelea kutekeleza majukumu yake kwa kuzingatia Sera za kisekta. Sera hizo ni *Sera ya Taifa ya Uchukuzi* (2003),

Sera ya Taifa ya Ujenzi (2003) na Sera ya Taifa ya Usalama Barabarani (2009). Sera hizi zinatumiwa kama miongozo ya kusimamia maendeleo ya sekta pamoja na kutoa taratibu za uwekezaji katika kufikia malengo ya muda wa kati na muda mrefu. Malengo hayo ni pamoja na kuweka lami kwenye Barabara Kuu zote ifikapo mwaka 2018, kuhakikisha kuwa Barabara za Mikoa zinakuwa angalau katika kiwango cha changarawe au lami nyepesi na zinazopitika wakati wote ifikapo mwaka 2015. Malengo mengine ni kuhakikisha kuwa bandari zetu kuu zinahudumia mizigo tani milioni 10 ifikapo mwaka 2015.

Kuhusu usafiri wa anga, malengo ya muda wa kati yanayotekelezwa ni pamoja na kuishirikisha sekta binafsi ili iweze kutoa huduma kwa ufanisi zaidi; na kukifanya kiwanja cha ndege cha Mwalimu Julius Nyerere kuwa kiungo cha Usafiri wa anga katika Kanda. Kwa upande wa sekta ya reli, mkakati wa muda mfupi unaotekelezwa ni kuongeza uwezo wa reli kwa kuondoa reli yenye uzito mdogo (ratili 56.12 kwa yadi) na kuweka yenye uzito mkubwa (ratili 80 au zaidi kwa yadi).

Uimarishaji wa Usafiri kwa Njia ya Barabara

40. Mheshimiwa Spika, sekta binafsi imeendelea kutoa huduma ya usafiri kwenye miji yetu katika hali ya ushindani ambao umesaidia kuinua kiwango cha ubora wa huduma na kurahisisha upatikanaji wake. Aidha, SUMATRA imeboresha utaratibu wa utoaji leseni kwa kusogeza huduma karibu zaidi kwa wateja na hivyo kuwapunguzia muda wa kusafiri kwenda katika ofisi za Mamlaka katika makao makuu ya Mikoa. **Maelezo ya kina kuhusu Uimarishaji**

wa Usafiri kwa Njia ya Barabara yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba aya ya 74 – 77.

Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo na Matengenezo ya Barabara Kuu na Barabara za Mikoa

41. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2009/10, Wizara ilipanga kujenga Barabara Kuu zenye urefu wa km 261.3 kwa kiwango cha lami na ukarabati wa km 111.8 kwa kiwango cha lami. Hadi kufika mwezi Machi 2010, jumla ya km 373 zilijengwa na kufanyiwa ukarabati kwa kiwango cha lami. Aidha, jumla ya km 8,216.5 za Barabara Kuu na madaraja 966 yalifanyiwa matengenezo mbalimbali. **Maelezo ya kina kuhusu utekelezaji wa miradi ya barabara yameoneshwa katika Kitabu cha Hotuba aya ya 87 – 91.**

42. Mheshimiwa Spika, miradi ya barabara itakayotekelezwa katika mwaka 2010/11 inajumuisha ukarabati wa jumla ya km 268.5 na kujenga km 634.2 kwa kiwango cha lami katika Barabara Kuu. Madaraja 10 yatakayoanza kujengwa ni Nanganga, Nangoo, Sibiti, Maligisu, Kilombero, Kavuu, Kagera, Ruhekei, Mbutu na Malagalasi. Aidha, kwa upande wa Barabara za Mikoa, miradi ya maendeleo itakayotekelezwa itahusu ukarabati kwa kiwango cha changarawe jumla ya km 1,350.9 na kujengwa kwa kiwango cha lami jumla ya km 98.55 na kujenga Madaraja 17.

Huduma za Bandari

43. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2009/2010, Serikali kupitia Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari iliendelea na utekelezaji wa miradi mipya ya ujenzi wa miundombinu ya bandari na kufanya ukarabati wa miundombinu iliyochakaa ikiwa ni pamoja na kuibadilisha kulingana na mahitaji ya bandari. **Maelezo ya kina kuhusu miradi itakayotekelezwa mwaka 2010/11 yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti aya ya 103 - 108 .**

Usafiri na Uchukuzi wa Reli

44. Mheshimiwa Spika, huduma za treni kuanzia Dar es Salaam na Dodoma zilisitishwa Disemba 2009 kutokana na mafuriko yaliyosababisha uharibifu mkubwa wa njia ya reli katika stesheni kati ya Kilosa na Gulwe. Kazi ya dharura ya kurejesha miundombinu hiyo ilikamilika katikati ya Mei 2010 na huduma za treni ya mizigo ilianza baada ya ukaguzi wa njia kukamilika. Huduma za abiria zilirejeshwa tarehe 20 Juni, 2010. Napenda kuchukua fursa hii kuwashukuru wale wote walioshirikiana nasi katika kurejesha huduma ya treni. Shukurani na pongezi maalum ziende kwa Jeshi la Wananchi wa Tanzania kwa kazi kubwa waliyoifanya. Naomba niwapongeze na kuwashukuru pia Kampuni ya RAHCO na TRL kwa kufanya kazi kwa kujituma katika zoezi hili.

Usafiri wa Anga

45. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2009/2010, Mamlaka ya Usafiri wa Anga Tanzania kupitia idara yake ya Huduma ya Uongozaji Ndege ilifanikiwa kupata cheti cha Kimataifa cha ubora na hivyo kuweka rekodi ya kuwa taasisi ya pili kusini mwa jangwa la Sahara baada ya Mamlaka ya Usafiri wa Anga ya Afrika Kusini.

46. Mheshimiwa Spika, Kampuni ya Ndege ya Tanzania imeendelea kutoa huduma za usafiri wa anga kwa kutumia ndege zake mbili aina ya Dash 8-Q300 na kuirejesha ndege aina ya Boeing 737-200 iliyokuwa kwenye matengenezo makubwa nchini Msumbiji.

47. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2009/2010, Mamlaka ya Viwanja vya Ndege Tanzania iliendelea kuhudumia viwanja vya ndege kwa kuzingatia sera ya Taifa ya Uchukuzi ambayo inasisitiza viwanja vya ndege kujiendesha kibiashara, kujitosheleza kwa mapato na kujitegemea. **Maelezo ya kina kuhusu Usafiri wa Anga yameoneshwa katika Kitabu cha Hotuba aya ya 119 – 134.**

Huduma za Hali ya Hewa

48. Mheshimiwa Spika, huduma za hali ya hewa zimeendelea kuboreshwa ili zifikie matarajio ya watumiaji wa huduma hizo. **Maelezo ya kina kuhusu Huduma za Hali ya Hewa yanapatikana katika Kitabu cha Hotuba ya Bajeti**

aya ya 135 - 136.

Huduma za Ufundi na Umeme

49. Mheshimiwa Spika, Wizara imeendelea na mkakati wa kuimarisha vivuko katika maeneo mbalimbali yanayohitaji huduma hiyo. Katika mwaka 2009/10, Wizara imekamilisha ununuzi wa Kivuko cha Mto Pangani (Tanga), ukarabati wa MV Kigamboni (Dar es Salaam) na MV Sengerema (Mwanza). Aidha, vivuko vya Utete (Rufiji), Rugezi-Kisorya (Mwanza) na Musoma-Kinesi (Mara) vinaendelea kujengwa na vitakamilika Septemba 2010.

50. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2010/11, Wizara imepanga kukamilisha ununuzi wa vivuko vipya vyenye uwezo wa kubeba tani 50 kila kimoja vya Rusumo (Kagera), Itungi Port (Kyela), Msanga Mkuu (Mtwara) na kile cha Kilambo (Mtwara) kitakachotoa huduma kati ya Tanzania na Msumbiji. Aidha, Wizara itaendelea kujenga maegesho katika vivuko vya Nyakaliro-Kome, Msanga Mkuu na Rusumo ili kuwezesha abiria na magari kupanda na kushuka kwenye vivuko kwa urahisi na usalama majira yote ya mwaka.

Uendelezaji wa Taaluma na Shughuli za Ujenzi

51. Mheshimiwa Spika, Wizara imeendelea kusimamia Taasisi mbalimbali zinazohusika na uratibu wa shughuli za kissekta. Taasisi hizo ni pamoja na: Baraza la Taifa la Ujenzi, Bodi ya Mfuko wa Barabara, Bodi ya Usajili wa Wahandisi, Bodi ya Usajili wa Makandarasi na Bodi ya Wabunifu Majengo na Wakadiriaji Majenzi. **Maelezo ya kina kuhusu utendaji wa Taasisi hizo yametolewa katika Kitabu cha Hotuba aya ya 147 – 167.**

G. SHUKRANI

52. Mheshimiwa Spika, kwa niaba ya Wizara ya Miundombinu, napenda kutoa shukrani za dhati kwa wadau wote wa sekta za *ujenzi, uchukuzi na hali ya hewa* ikiwemo sekta binafsi kwa ushirikiano wao katika kutimiza malengo yetu. Shukurani zangu pia ziwaendee Washirika wetu wa maendeleo katika kutekeleza programu na mipango yetu ya Sekta. Washirika hao ni pamoja na mashirika ya kimataifa na taasisi za kimataifa zinazochangia katika kuboresha utoaji huduma na ujenzi wa miundombinu. Nchi na mashirika hayo ni pamoja na Shirika la Kimataifa la Usafiri wa Majini, Shirika la Kimataifa la Usafiri wa Anga, Shirika la Hali ya Hewa Duniani, Benki ya Dunia, Benki ya Maendeleo ya Afrika, Benki ya Kiarabu ya Maendeleo ya Afrika, Kuwait Fund, Jamhuri ya Korea, OPEC Fund, Umoja wa Nchi za Ulaya, Third World Organization for Women in Science, UNESCO, Urusi, Afrika Kusini, Uingereza, Marekani, Uholanzi, Japan, India, China, Denmark, Norway, Ubelgiji, Ujerumani na wengine wengi.

53. Mheshimiwa Spika, napenda kuishukuru tena Kamati ya Bunge ya Miundombinu ikiongozwa na Mwenyekiti wake **Mheshimiwa Alhaj Mohamed Hamisi Missanga (Mb)**, Mbunge wa Jimbo la Singida Kusini na Waheshimiwa Wabunge wa Bunge lako Tukufu kwa michango na ushirikiano waliotupa katika kuimarisha huduma zitolewazo na Wizara.

54. Mheshimiwa Spika, ninapofika mwisho wa hotuba hii sina budi kuwashukuru viongozi wenzangu katika Wizara nikianza na Naibu Waziri, Mheshimiwa **Hezekiah Ndahani Chibulunje (Mb.)**, Katibu Mkuu **Mhandisi Omar Abdallah Chambo**, Wakuu wa Idara, Wakuu wa Vitengo, Viongozi wa Taasisi zilizo chini ya Wizara pamoja na watumishi wote wa Wizara na Taasisi. Wote kwa pamoja wamenipa ushirikiano mkubwa ambao umenisaidia kutekeleza majukumu niliyopewa. Michango yao ya mawazo na utendaji wao mzuri yamewezesha kufanya kazi yetu kuwa rahisi na yenye mafanikio. Nawashukuru sana.

55. Mheshimiwa Spika, napenda pia kuchukua fursa hii kutoa shukurani zangu nyingi na za dhati kwa mke wangu na watoto wetu kwa upendo, kunipa moyo, ushirikiano na kwa kunivumilia pale ninaposhindwa kuwa nao kutokana na majukumu mbalimbali ya kitaifa.

H. MAOMBI YA FEDHA

56. Mheshimiwa Spika, ili Wizara iweze kutekeleza majukumu na malengo yake ipasavyo katika kipindi cha mwaka wa fedha 2010/2011, naomba bunge lako tukufu liidhinishe jumla ya shilingi **1,164,983,227,000**. Kati ya fedha hizo, shilingi **293,429,311,000** ni kwa matumizi ya kawaida na shilingi **871,553,916,000** ni kwa ajili ya miradi ya maendeleo. Fedha za matumizi ya kawaida zinajumuisha shilingi **56,743,044,000** za mishahara ya watumishi na shilingi **236,686,267,000** ni fedha za Matumizi Mengineyo (OC). Fedha za Miradi ya Maendeleo zinajumuisha shilingi **370,880,081,000** fedha za ndani na shilingi **500,673,835,000** fedha za nje.

57. Mheshimiwa Spika, napenda kwa mara nyingine nitoe shukurani zangu za dhati kwako binafsi na kwa Waheshimiwa Wabunge kwa kunisikiliza. Hotuba hii inapatikana pia katika tovuti ya Wizara kwa anuani ya: www.infrastructure.go.tz.

58. Mheshimiwa Spika, pamoja na hotuba hii nimeambatanisha majedwali ya miradi yote itakayotekelezwa katika mwaka 2010/2011 pamoja na kiasi cha fedha kilichotengwa kutekeleza miradi hiyo. Naomba viambatisho hivyo vichukuliwe kama sehemu ya vielelezo vya hoja hii.

59. Mheshimiwa Spika, naomba kutoa hoja.